

Stimate Domnule Ministru,

Urmare adreselor dvs. nr. 11086/DRP/06.12.2010 și nr. 11286/DRP/08.12.2010 referitoare la propunerile legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată, vă comunicăm următoarele:

În ceea ce privește propunerea legislativă transmisă prin adresa nr. 11086/DRP/06.12.2010, vă transmitem propunerile și observațiile CNCAN, prevăzute în anexa nr. 1.

În ceea ce privește propunerea legislativă transmisă prin adresa nr. nr. 11286/DRP/08.12.2010, vă transmitem în anexa nr. 2 dezacordul CNACN cu privire la această propunere legislative.

Cu stimă,

VAJDA Borbála

Președinte

Domnului Valentin Adrian ILIESCU

Șeful Departamentului pentru Relația cu Parlamentul

NOTĂ

**privind propunerea legislativă de modificare și completare a
Legii nr. 111/1996, privind desășurarea în siguranță, reglementarea,
autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată**

I. Considerații introductive

Prin propunerea legislativă supusă analizei se are în vedere corectarea situației de fapt din cadrul CNCAN, ca urmare a celor două reorganizări, prin subordonarea activității acesteia Parlamentului României, în vederea asigurării capabilității instituției de a-și îndeplini atribuțiile stabilite prin lege.

Totodată, se are în vedere îndeplinirea cerințelor referitoare la autoritățile de reglementare în domeniul nuclear din statele membre ale UE, așa cum acestea sunt legiferaute prin art. 5 din Directiva Consiliului nr. 2009/71/EURATOM de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare.

Art. 5 alin. (2) din Directiva amintită prevede că *„autoritatea de reglementare competentă este separată funcțional de orice alt organism sau organizație care se ocupă de promovarea sau utilizarea energiei nucleare, inclusiv producerea energiei electrice, pentru a garanta independența efectivă în procesul de luarea deciziilor de reglementare.”*

De asemenea, alin. 3 al aceluiași articol prevede obligația pentru statele membre de a asigura autorității de reglementare competente *„atribuțiile juridice, resursele umane și financiare necesare pentru a-și îndeplini obligațiile cu privire la cadrul național descris la articolul 4 alineatul (1) acordând prioritatea cuvenită securității nucleare”*.

Necesitatea asigurării independenței organismului de reglementare reiese și din alte instrumente internaționale. După cum se cunoaște, în conformitate cu art. 11 alin. (2), *tratatele ratificate de Parlament fac parte din dreptul intern*. Printre documentele care conțin prevederi referitoare la necesitatea independenței organismului de reglementare se pot enumera:

1. Convenția privind securitatea nucleară, adoptată la 17/06/1994, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 104 din 29/05/1995, ratificată prin Legea nr. 43/1995, din 24/05/1995 stipulează în art. 8 referitor la Organismul de reglementare:

„1. Fiecare parte contractantă va înființa sau va desemna un organism de reglementare însărcinat cu aplicarea cadrului legislativ și de reglementare stabilit în conformitate cu art. 7, investit cu autoritate, competență și resurse financiare și umane adecvate pentru a putea îndeplini responsabilitățile ce i-au fost atribuite.

2. Fiecare parte contractantă va întreprinde măsurile necesare pentru a asigura separarea efectivă între funcțiile organismului de reglementare și cele ale oricărui organism sau organizație însărcinată cu promovarea sau utilizarea energiei nucleare. „

2. Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive, ratificată prin Legea nr. 105/1999, care la art. 19, paragraful 1 precizează că fiecare parte contractantă stabilește și menține în vigoare cadrul legislativ și de reglementare pentru a asigura siguranța combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, iar la art. 20 alin. 2 stipulează:

“Fiecare parte contractantă ia, conform cadrului său legislativ și de reglementare, măsurile corespunzătoare pentru asigurarea unei independențe efective a funcțiilor de reglementare față de alte funcții, în cadrul organelor care sunt implicate atât în gospodărirea combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, cât și în reglementarea domeniului.”

3. Amendamentul la Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, ratificat prin Legea nr. 419/2006, care prevede că:

“Statul ar trebui să stabilească sau să desemneze o autoritate competentă care să fie responsabilă pentru aplicarea cadrului legislativ și de reglementare și să îi acorde autoritatea, competența și resursele umane și financiare adecvate pentru a își îndeplini responsabilitățile atribuite. Statul ar trebui să ia măsuri pentru a asigura o independență efectivă între funcțiile autorității competente a Statului și funcțiile oricărui alt organism însărcinat cu promovarea sau utilizarea energiei nucleare.”

4. Standardul de baza emis de AIEA „Organization and Staffing of the Regulatory Body for Nuclear Facilities”, Safety Guide No. GS-G-1.1 emis în aplicarea prevederilor la Convenția privind securitatea nucleară conține detalii privind îndeplinirea cerințelor pentru autoritățile de reglementare din domeniul nuclear. În acest sens, la paragrafele 2.2 și 2.6 se specifică:

„2.2 ... Suplimentar, credibilitatea organismului de reglementare față de publicul general depinde în mare măsură de modul în care organismul de reglementare este independent față de organizațiile pe care le reglementează, ca și de organizațiile guvernamentale și grupurile industriale care promovează tehnologiile nucleare.”

2.6. Aspecte politice. Sistemul politic va asigura o separare clară și efectivă a responsabilităților și sarcinilor între organul de reglementare și organizațiile care promovează sau sunt responsabile pentru avansarea tehnologiilor nucleare. În această privință, trebuie făcută o distincție între independență și responsabilitate. Organismul de reglementare nu trebuie supus la influențe politice sau presiuni în luarea deciziilor privind securitatea. Organismul de reglementare trebuie să fie totuși, responsabil de îndeplinirea misiunii sale de a proteja personalul, publicul și mediul față de pericolele radiațiilor.”

Potrivit art. 117 alin. (3) din Constituția României, autoritățile administrative autonome se pot înființa prin lege organică. În conformitate cu prevederile art. 73 alin. (3) din Constituție, Legea 111/1996, republicată, intră în categoria legilor organice.

II. Observații privind propunerea legislativă

1. În conformitate cu prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, republicată, numerotarea articolelor legii de modificare și/sau completare se face prin utilizarea cifrelor romane. În acest sens, art. 1 la propunerea legislativă ar deveni art. I, iar art. 2 ar deveni art. II.

2. Având în vedere prevederile legii menționate, formula introductivă a art. I va avea următorul cuprins:

„Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 552 din 27 iunie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”

3. Ținând cont de faptul că prin formula introductivă a art. I se menționează evenimentul legislativ care intervine, propunem eliminarea sintagmei „se modifică” de la punctul 1, urmând ca acesta să aibă formularea: „Articolul 4 va avea următorul cuprins:”

4. Prin art. 4 alin. (1) se prevede că instituția se află „*sub control parlamentar, prin comisiile de specialitate ale celor două camere*”. Potrivit practicii, controlul exercitat prin comisiile parlamentare este un control eficient practicat destul de des, toate comisiile parlamentare putând efectua control, dar aceste funcții fiind de regulă încredințate unor comisii de anchetă, sau comisii speciale.

5. Prin sintagma „*comisiile de specialitate ale celor două camere*” nu se înțelege foarte clar despre ce comisii este vorba: este vorba de comisiile fiecărei camere sau de comisiile comune ale Parlamentului care se pot înființa.

Din aceste considerente propunem reformularea alin. (1) din propunerea legislativă, astfel:

*„(1) Autoritatea națională competentă în domeniul nuclear, care exercită atribuțiile de reglementare, autorizare și control prevăzute în prezenta lege, este Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, cu sediul în municipiul București, condusă de un director general și de un director general adjunct și aflată sub control parlamentar, **printr-o comisie comună permanentă a celor două camere ale Parlamentului.**”*

6. Din modul în care este redactată propunerea legislativă nu reiese foarte clar depolitizarea instituției, procedura de numire a directorului general nefiind descrisă în cadrul propunerii legislative. Totodată, având în vedere specificitatea și complexitatea domeniului, considerăm necesar ca la stabilirea prevederilor referitoare la funcția de director general (numire, eliberare din funcție, încetarea/prelungirea mandatului) să fie avute în vedere principiile tehnocrației.

De asemenea, considerăm că propunerea legislativă ar trebui să conțină și prevederi referitoare la:

- a. situații de încetare a mandatului directorului general;
- b. incompatibilități;
- c. atribuții ale directorului general.

7. Pentru celeritate, în vederea evitării unor situații de blocare a activității și ținând cont de faptul că atribuțiile și competențele CNCAN au fost stabilite prin lege, propunem ca alin. (2) al propunerii legislative să fie reformulat după cum urmează:

„Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, denumită în continuare Comisia, se aprobă prin ordin al directorului general, cu avizul Consiliului Legislativ.”

8. Suplimentar, având în vedere complexitatea articolului, sugerăm ca prevederile referitoare la condițiile directorului general (prevederile alin. 3, 4, 5 și 6 din propunerea legislativă) să fie prevăzute într-un nou articol, art. 4¹. Totodată, din considerentele enumerate, suntem de părere că anumite condiții pe care trebuie să le îndeplinească directorul general ar trebui înăsprite. În acest sens, propunem următoarea formulare:

„2. După articolul 4 se introduce un nou articol, articolul 4¹, cu următorul cuprins:

*Art. 4¹ – (1) Directorul general al Comisiei este numit de Parlament, cu avizul Comisiei pentru industrii și servicii din cadrul Camerei Deputaților și al Comisiei economice, industrii și servicii din cadrul Senatului, pe o perioadă de **6 ani**, cu posibilitatea reînnoirii mandatului **numai o singură dată**.*

(2) Directorul general adjunct este numit prin ordin al directorului general. Condițiile de numire, de eliberare din funcție și atribuțiile directorului general adjunct sunt stabilite prin ordin al directorului general, în conformitate cu procedurile stabilite la nivelul Comisiei.

(3) Nivelul salariului de bază al directorului general al Comisiei nu poate depăși nivelul indemnizației stabilite pentru funcția de ministru, iar cel al directorului general adjunct pe cel stabilit pentru funcția de secretar de stat.

(4) Directorul general al Comisiei trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să fie cetățean român;*
- b) să aibă cel puțin **15 ani** experiență în domeniul nuclear, și cel puțin **5 ani pe o funcție de conducere în domeniul nuclear**;*
- c) să nu aibă mențiuni în cazierul judiciar sau să fie în curs de urmărire penală pentru săvârșirea unei infracțiuni; în cazul în care această condiție nu este întrunită, comisia comună permanentă a celor două camere ale Parlamentului va analiza în ce măsură este afectată capacitatea candidatului de a ocupa această funcție și vor dispune în consecință;*
- d) să nu aibă mențiuni în cazierul fiscal, în sensul săvârșirii de fapte sancționate de legile financiare, vamale, precum și cele care privesc disciplina financiară;*
- e) studii tehnice de specialitate în domeniul nuclear;*

- f) să nu dețină acțiuni sau părți sociale, direct sau indirect, la societăți comerciale cu activități în domeniul nuclear și să nu facă parte din organele de conducere ale unor astfel de societăți;
- g) să nu fie membru al vreunui partid politic pe perioada exercitării mandatului.

(5) Pentru ocuparea postului de director general pot fi stabilite și alte condiții specifice.

(6) Pe durata mandatului, directorul general poate fi revocat din funcție prin hotărâre a Parlamentului, cu avizul Comisiei pentru industrii și servicii din cadrul Camerei Deputaților și al Comisiei economice, industrii și servicii din cadrul Senatului, numai pe baza unor motive foarte bine întemeiate, fără ca acestea să se bazeze pe considerente politice.”

Condiția prevăzută de propunerea legislativă referitoare la experiența pe care ar trebui să o aibă directorul general, de 5 ani în domeniul nuclear, ar trebui reformulată, în condițiile în care o persoană care a lucrat în domeniul nuclear, dar nu posedă vaste cunoștințe de securitate și siguranță nucleară, să poată ocupa această funcție. În acest sens, ar trebui definită noțiunea de **domeniu nuclear** tocmai pentru a se asigura operarea de centrale nucleare și alte instalații nucleare și radiologice în condiții de maximă securitate și siguranță pentru populație și mediul înconjurător, atât pentru generațiile actuale cât și pentru generațiile viitoare.

9. Având în vedere argumentele enunțate la pct. II.8, în structura articolului 4 ar rămâne prevederile alin. (2), (7) – (14), care ar fi numerotate corespunzător.

10. De asemenea, potrivit Legii nr. 24/2000, având în vedere că prin punctele 2 și 3 se modifică prevederile aceluiași articol, propunem comasarea acestora și reformularea părții introductive după cum urmează:

„3. Alineatele (2) și (7) ale articolului 5 vor avea următorul cuprins: [...]”, fiind urmată de reproducerea alineatelor care urmează a fi modificate.

Aceeași observație se va aplica și în cazul punctelor 4 și 5 din propunerea legislativă, astfel:

„4. Alineatele (2) și (3) ale articolului 31 vor avea următorul cuprins: [...]”, fiind urmată de reproducerea alineatelor care urmează a fi modificate.

11. În ceea ce privește conținutul art. 31 alin. (3) dorim să vă aducem la cunoștință faptul că documentul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică *Normele de bază de securitate pentru protecția împotriva radiațiilor ionizante și pentru siguranța surselor radioactive (Basic Safety Standards)* prevede, la punctul

I.15 din Anexa I următoarele: „Condițiile de muncă ale lucrătorilor trebuie să fie independente de existența sau posibilitatea expunerii la locul de muncă. Înțelegerile compensatorii speciale sau tratamentul preferențial cu privire la salariu sau asigurarea specială, ore de lucru, durata vacanței, concediu sau avantaje suplimentare pentru limită de vârstă nu se acordă și nici nu pot fi folosite ca înlocuitori pentru asigurarea unei protecții adecvate și unor măsuri de securitate pentru a asigura conformitatea cu cerințele standardelor.”¹ Din aceste motive considerăm că acest articol ar trebui reformulat astfel încât să nu reiasă că persoanele care sunt expuse acțiunii radiațiilor ionizante beneficiază de un drept pecuniar.

12. În spiritul celor enunțate mai sus, considerăm necesară reformularea articolului II, astfel:

„Art. II – (1) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, directorul general **al** Comisiei este numit de către Parlament, **cu respectarea prevederilor legale în vigoare.**

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, directorul general adjunct **al** Comisiei este numit de către directorul general, **cu respectarea prevederilor legale în vigoare.**

(3) În termen de 60 de zile de numirea directorului general se aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei.”

13. Având în vedere specificul activității, precum și sensibilitatea informațiilor care circulă între factorii interesați, pentru personalul care gestionează, manipulează, creează sau primesc informații clasificate, considerăm necesară prevederea unui spor pentru informații clasificate, de până la 15% la salariul de bază, prin includerea acestuia în salariul de bază al personalului CNCAN implicat. Desemnarea persoanelor care să beneficieze de acest spor, precum și cuantumul acestuia, urmează să fie stabilite prin ordin al directorului general. În acest sens, propunem introducerea unui nou alineat după alin. (12) din propunerea legislativă, cu următorul cuprins:

„Personalul Comisiei care lucrează cu informații clasificate beneficiază de un spor de informații clasificate de până la 15% la salariul de bază. Desemnarea salariaților care beneficiază de acest spor și cuantumul

¹ “The conditions of service of workers shall be independent of the existence or the possibility of occupational exposure. Special compensatory arrangements or preferential treatment with respect to salary or special insurance coverage, working hours, length of vacation, additional holidays or retirement benefits shall neither be granted nor be used as substitutes for the provision of proper protection and safety measures to ensure compliance with the requirements of the Standards.”

acestui, în funcție de nivelul de secretizare sunt stabilite prin ordin al directorului general.”

14. Ținând cont de propunerile făcute, considerăm necesară modificarea titlului după cum urmează: *„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată”*.

15. De asemenea, având în vedere normele de tehnică legislativă, considerăm necesară introducerea unui nou articol prin care să fie abrogate acele prevederi referitoare la subordonarea instituției noastre Guvernului. În acest sens, propunem următoarea formulare:

„III. La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

a) art. 2 alin. (1) lit. e) din Ordonanța de urgență nr. 25/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului, cu modificările și completările ulterioare;

b) poziția nr. 11 din Anexa nr. 1 - Lista instituțiilor și autorităților publice înființate prin lege, ordonanță de urgență a Guvernului și ordonanță a Guvernului, supuse reorganizării la Legea nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional, cu modificările și completările ulterioare;

c) orice alte dispoziții contrare prezentei legi.”

16. Suplimentar celor precizate mai sus, dorim să atragem atenția asupra faptului că la elaborarea expunerii de motive nu au fost respectate cerințele impuse de Hotărârea de Guvern nr. 1361/2006 privind conținutul instrumentului de prezentare și motivare a proiectelor de acte normative supuse aprobării Guvernului, cu modificările și completările ulterioare.

**PUNCTUL DE VEDERE AL
COMISIEI NAȚIONALE PENTRU CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR
NUCLEARE REFERITOR LA**

**„Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996
privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul
activităților nucleare, republicată”**

Urmare analizei „Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată”, și a „Expunerii de motive” se constată intenția de a introduce trei modificări principale la legea în discuție, după cum urmează:

- Anularea cerinței de autorizare și control al furnizorilor de produse și servicii cu impact asupra securității nucleare;
- Redefinirea fazelor de autorizare a instalațiilor nucleare;
- Înlocuirea sintagmei “proprietar” cu “deținător”.

CNCAN își exprimă dezacordul pentru promovarea „Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată” transmis prin adresa Guvernului României, Departamentul pentru Relația cu Parlamentul, nr. 11286/08.12.2010 E/DRP.

Anularea cerinței de autorizare și control al furnizorilor de produse și servicii cu impact asupra securității nucleare reprezintă o schimbare majoră în sistemul de reglementare național în domeniul nuclear și poate compromite siguranța în funcționare a instalațiilor nucleare.

Redefinirea fazelor de autorizare a instalațiilor nucleare îndepărtează cerințele legii de situația reală a ciclului de viață a acestora și de bunele practici la nivel internațional.

Înlocuirea termenului “proprietar” cu “deținător”, ar putea crea confuzii în stabilirea și îndeplinirea/asumarea responsabilităților celor care desfășoară activități nucleare.

Suntem de acord cu înlocuirea expresiei „sistem de management al calității” cu „sistem de management”. Adoptarea noii terminologii este rezolvată de CNCAN prin modificarea corespunzătoare a reglementărilor specifice aflate în faza de dezbatere publică (a se vedea pagina de web a CNCAN http://www.cncan.ro/ro/proiecte_acte_normative.php). Această înlocuire nu justifică modificarea Legii nr. 111/1996, republicată.

Prezentăm în continuare analiza proiectului de act normativ și argumentele care susțin punctul nostru de vedere.

1 Autorizarea sistemelor de management al calității

Proiectul de modificare a Legii nr. 111/1996, privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată în 2006, inițiat de doamna deputat Cristina Dumitrache, urmărește în principal înlăturarea prevederilor referitoare la autorizarea de către Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN) a sistemelor de management implementate de furnizorii de produse și servicii pentru instalațiile nucleare.

Trebuie precizat că autorizarea sistemelor de management implementate de furnizori este necesară doar pentru acele organizații care furnizează produse și servicii cu impact asupra securității nucleare.

Având în vedere contribuția importantă a calității produselor și serviciilor pentru exploatarea în siguranță a instalațiilor nucleare, demonstrată prin experiența internațională privind managementul furnizorilor și contractorilor, putem susține că procesul implementat de CNCAN reprezintă o bună practică în domeniu și ne exprimăm dezacordul cu privire la eliminarea prevederilor care conferă baza legală pentru activitățile CNCAN în acest domeniu.

Înlăturarea controlului exercitat de CNCAN prin reglementarea, autorizarea și supravegherea furnizării de produse și servicii importante pentru securitatea instalațiilor nucleare, în perioada în care relansarea construcției unităților 3 și 4 ale Centralei Nucleare electrice (CNE) Cernavodă este iminentă, poate compromite siguranța viitoare funcționări a acestora. Conceptul verificat de CNCAN pe perioada construcției unităților 1 și 2, asemănător controlului exercitat de STUK (autoritatea de reglementare în domeniul nuclear din Finlanda) în prezent la construcția reactorului nuclear Olkiluoto 3, este singura modalitate de control pe perioada construcției, astfel încât să existe siguranța funcționării viitoare a centralei fără a afecta populația și mediul.

Practica autorizării și supravegherii de către CNCAN a furnizării acestor produse și servicii, reglementată de Legea nr. 111/1996, republicată, este verificată

și demonstrată ca benefică pentru funcționarea în siguranță a instalațiilor nucleare din România. Evaluarea sistemului de reglementare implementat de CNCAN pentru asigurarea calității în domeniul nuclear față de standardele internaționale, efectuată în cadrul grupurilor de lucru ale asociației WENRA (Western European Nuclear Regulators Association), a arătat că România are cea mai bună rată de implementare a cerințelor AIEA (Agenția Internațională pentru Energie Atomică de la Viena).

Contrar afirmațiilor din Expunerea de motive la proiectul de lege, precizăm că atât Legea nr. 111/1996, republicată (ex. Art. 18, alin. (1), litera m) cât și setul de norme CNCAN privind cerințele sistemului de management al calității aplicate activităților nucleare, stabilesc că responsabilitatea întregului proces de aprovizionare cu produse și servicii conform standardelor impuse revine titularului de autorizație pentru instalația nucleară. Prin emiterea autorizațiilor pentru sistemele de management implementate de furnizori, CNCAN menține controlul independent al acestora, fără a degreva titularul de autorizație pentru instalația nucleară de vreo responsabilitate.

Luând în considerare argumentele prezentate în Expunerea de motive la proiectul de modificare a Legii nr. 111/1996, menționăm câteva practici internaționale apropiate de cele ale CNCAN:

- În Finlanda, autoritatea de reglementare în domeniul nuclear STUK are o practică de control a activităților furnizorilor mai laborioasă decât a CNCAN. STUK evaluează specificațiile tehnice ale furnizorilor de produse și servicii pentru centralele nucleare, auditează sistemele de management ale acestora și participă la testarea produselor.
- Autoritatea de reglementare în domeniul nuclear din Statele Unite ale Americii, Nuclear Regulatory Commission (NRC) participă la controale organizate la principalii furnizori de produse și servicii destinate centralelor nucleare, după criterii bine stabilite.
- În alte state, în care rata construcțiilor nucleare este semnificativă (de ex. China), există calificări controlate de stat pentru furnizorii oficiali de produse și servicii în domeniul nuclear.
- În Germania controlul se exercită prin certificarea sistemelor de management de către firme recunoscute de către autoritatea de reglementare în domeniul nuclear (ex. TÜV).

În cadrul proiectului de asistență tehnică furnizat de AIEA Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, “Technical Assistance to the Nuclear Regulatory Body of Romania to Improve Regulatory Skills”, cod ROM9028, în

urma seminarului susținut în perioada 4-7.03.2008, experții din Canada, Finlanda și AIEA și-au exprimat punctul de vedere privind solicitarea CNE Cernavodă de înlăturare a prevederii de autorizare a sistemului de management al furnizorilor. Experții au recomandat analizarea cu atenție a consecințelor și avantajelor acestei modificări înainte de schimbarea legislației. Astfel, se recomandă analiza punctelor forte, a punctelor slabe, a oportunităților și riscurilor, adică să se efectueze o analiză SWOT între aceste două abordări diferite (autorizarea sau neautorizarea furnizorilor de către CNCAN). CNCAN consideră că schimbarea practicii curente este nejustificată, riscurile fiind mai mari decât beneficiile.

În sprijinul respingerii modificărilor propuse la Legea nr.111/1996, trebuie luate în considerare transformările produse în industria nucleară în ultima perioadă atât în România cât și în context internațional:

- Datorită unei perioade îndelungate în care, după accidentul de la Cernobîl construcția centralelor nucleare a cunoscut un recul, experiența furnizorilor de produse și servicii destinate centralelor nucleare a regresat.
- După finalizarea proiectului de construcție a unității 2 a CNE Cernavoda, principalii furnizori de produse și servicii nucleare și-au restrâns activitățile.
- Unul din motivele întârzierii cu 2 ani a proiectului de construcție a reactorului nuclear din Finlanda este faptul că industria nucleară nu era pregătită să furnizeze produse și servicii la standardele de calitate cerute.
- Globalizarea economiei care permite alegerea furnizorilor de oriunde din lume, indiferent de mediul economico-financiar și cerințele legale locale (acestea având o influență asupra calității produselor și serviciilor).
- Atenția sporită acordată de presă incidentelor produse la instalațiile nucleare, inclusiv defectărilor de echipamente, și impactul negativ asupra încrederii în programul nuclear.

În Expunerea de motive se invocă cerințele standardului AIEA, “The Management System for Facilities and Activities Safety Requirements”, GS-R-3.

Trebuie precizat că acest standard include numai cerințe specifice pentru sistemul de management și nu abordează modul de autorizare și control de către autoritățile de reglementare și nu poate fi invocat în sprijinul renunțării la autorizarea sistemelor de management al calității implementate de furnizorii de produse și servicii importante pentru securitatea nucleară.

CNCAN își exprimă acordul privitor la înlocuirea sintagmei “sistemul de asigurarea calității” cu expresia “sistemul de management”, utilizată în prezent în standardele specifice în domeniul nuclear pentru a reflecta integrarea aspectelor de securitate nucleară, calitate, mediu, securitate și sănătate în muncă, etc.

2 Fazele autorizării instalațiilor nucleare și radiologice

Textul propunerii legislative face o segregare a fazelor de autorizare prin reducerea celor referitoare la instalațiile nucleare față de cele pentru instalațiile radiologice.

Trebuie precizat că textul Legii nr. 111/1996 a fost modificat consecutiv, referitor la acest subiect, tocmai pentru a acoperi toate situațiile întâlnite în realitate în ciclul de viață al instalațiilor nucleare și radiologice. Procesul de autorizare pentru instalațiile radiologice complexe este similar celui urmat pentru instalațiile nucleare.

Trebuie evitată confuzia între etapele majore din ciclul de viață al unei instalații (menționate în observațiile incluse în propunerea legislativă) și fazele de autorizare.

În funcție de specificul unei instalații și al activităților asociate cu aceasta, procesul de autorizare se desfășoară în faze, pentru fiecare etapă din ciclul de viață (exemplele includ autorizațiile parțiale emise pentru construcție, avizele emise pentru fazele punerii în funcțiune, autorizarea lucrărilor majore de reparații / re tehnologizare care pot fi necesare în timpul vieții operaționale, etc.). Menționăm că avizele, permisele, aprobările, etc. emise de CNCAN constituie tot forme de autorizare (legea menționează numai autorizațiile majore, restul formelor de autorizare/aprobare fiind definite în norme).

Propunerea de eliminare a unor faze de autorizare este nejustificată, deoarece se bazează pe confuzia dintre etapele majore din ciclul de viață al instalației și fazele de autorizare.

În sprijinul menținerii actualei clasificări a fazelor de autorizare a instalațiilor nucleare, bazată pe experiența practică a CNCAN în acest domeniu, prezentăm următoarele exemple concrete:

- Reactorul nuclear de cercetare VVR-S al institutului IFIN-HH a fost oprit definitiv în anul 1992. Cerințele de autorizare de securitate nucleară și radiologică specifice acestei situații nu corespundeau standardelor internaționale pentru exploatare sau dezafectare. Practica a impus introducerea fazei de conservare, corespunzător situației fizice existente la acea dată. În literatura de specialitate și standardele internaționale, această fază este de obicei denumită „oprire permanentă în vederea dezafectării”. Autorizația emisă pentru o instalație aflată în această stare include condiții specifice pentru „conservarea” instalației (i.e. operarea nu este permisă, dar

trebuie efectuate activități specifice pentru întreținerea instalației și prevenirea degradării acesteia).

- Reactorul de cercetare TRIGA al SCN Pitești a fost modernizat pentru îmbunătățirea performanțelor de securitate nucleară. Cerințele acestei perioade sunt specifice fazei de autorizare de modificare a reactorului nuclear (modificare majoră / re tehnologizare).
- Unitățile 1 și 2 ale CNE Cernavodă au fost autorizate pentru faza de “funcționare de probă” în vederea confirmării condițiilor de exploatare în siguranță, la putere nominală, pe termen lung. Conform cu practica internațională, în faza de „funcționare de probă”, denumită „trial operation”, trebuie efectuate activități specifice de monitorizare și de calibrare.

În concluzie, CNCAN își exprimă dezacordul în privința modificării fazelor de autorizare din Art. 8 alin. (8).

3 Utilizarea termenului „deținător” în loc de „proprietar”

La Art. 10 – (2) Textul propunerii legislative înlocuiește termenului “proprietar” cu “deținător”.

CNCAN eliberează autorizații persoanelor care răspund juridic pentru activitățile desfășurate. Acestea pot fi proprietarul, utilizatorul sau operatorul, așa cum este prevăzut în textul actual al Legii nr. 111/1996.

Considerăm că “deținătorul instalației nucleare” este o formulare incertă. Din punct de vedere juridic, *lato sensu*, prin deținere se înțelege deținere sub orice titlu (posesie, proprietate, închiriere, etc.). În sens restrictiv, deținere înseamnă posesie.

Referirea la „deținătorul” instalației introduce incertitudine în stabilirea responsabilităților pentru asigurarea securității nucleare. În conformitate cu legislația în vigoare, atât proprietarul, cât și operatorul unei instalații nucleare (dacă este diferit de proprietar) trebuie să dețină autorizații eliberate de CNCAN (care includ condiții specifice pentru rolul respectiv). Această abordare este necesară pentru a ne asigura că toate părțile cu rol în luarea deciziilor care ar putea afecta securitatea nucleară au responsabilități clar definite și răspund pentru consecințele acțiunilor lor.

Ca urmare, ne exprimăm dezacordul în privința modificării propuse.